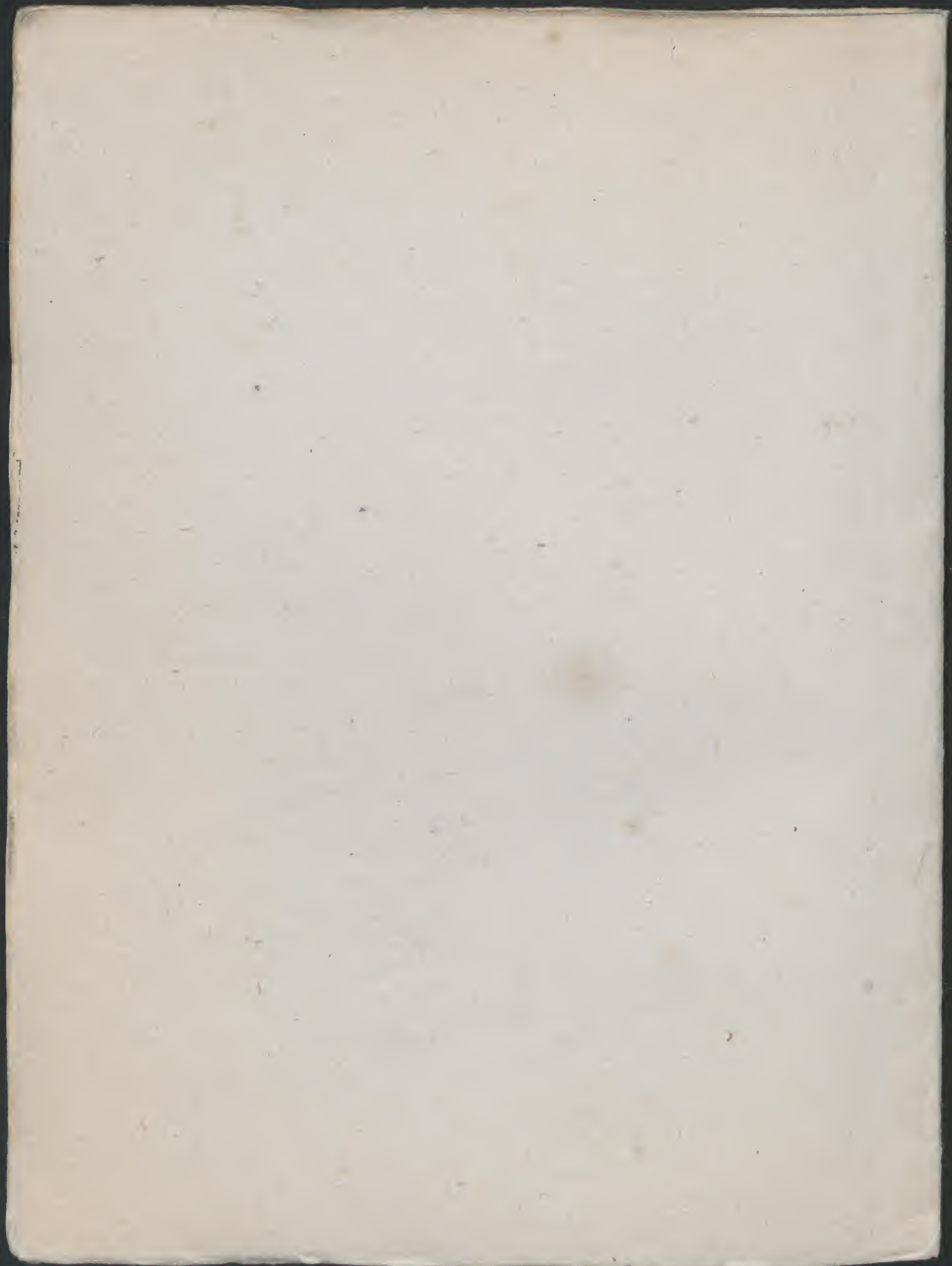
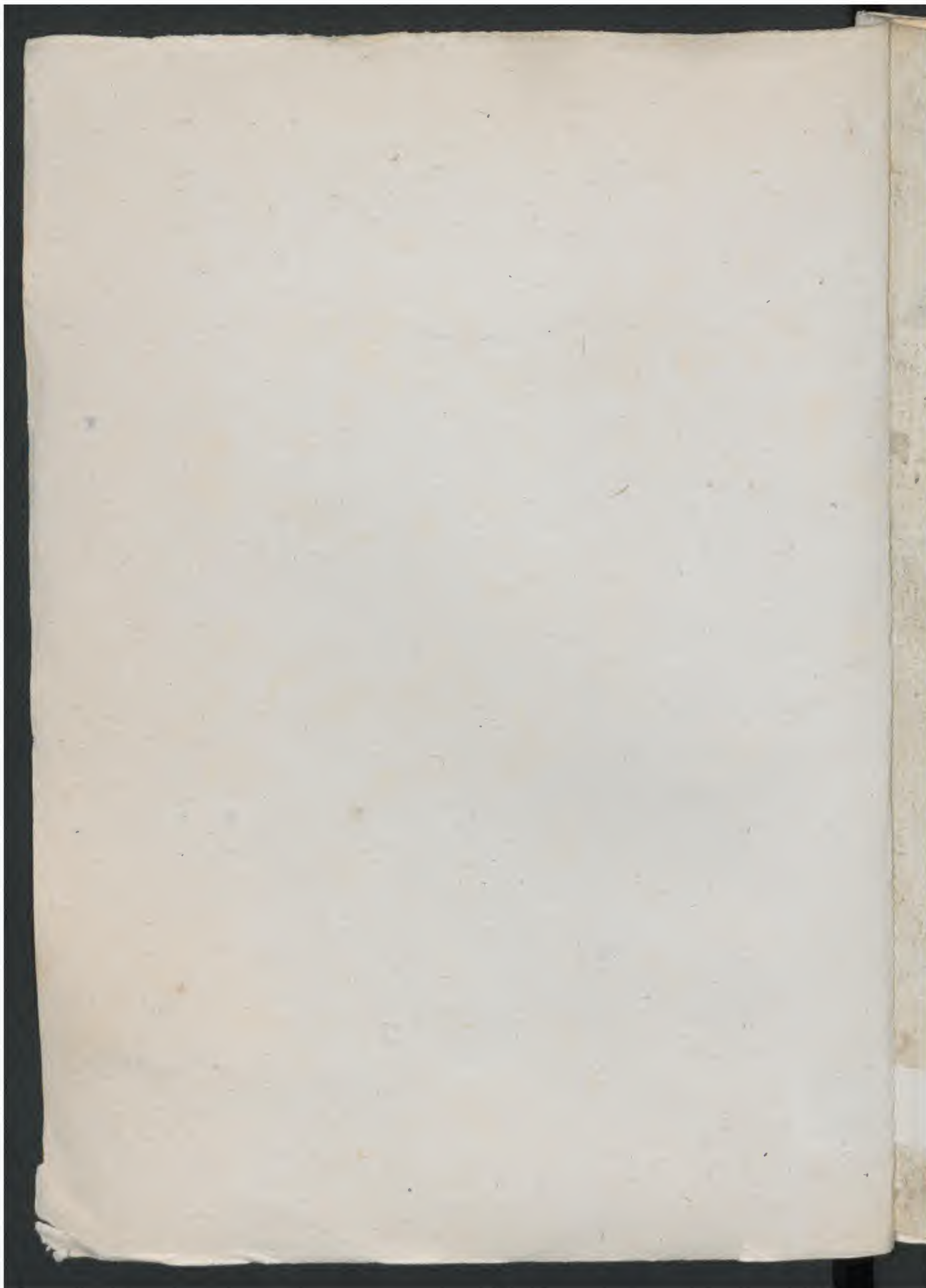

PAMFLET

376

175 19
W729
Declaratie ende verclarin=

ghe vanden Steden ende Casteelen/ die de Coninck inghe-
nomen heeft by fortse ende ghewelt / ende oock by composi-
tie / zedert dat den Hertoghe du Mayne vertrocken is van
voor Diepe.

Extract getrocken wt zekeren zent-brief ghe-
schreuen binnen der Stadt van Cans den vi^{en}.dach Januarij/
cy^e. tneghentich.

876
Tot Dordrecht/by my Deeter Verhaghen.

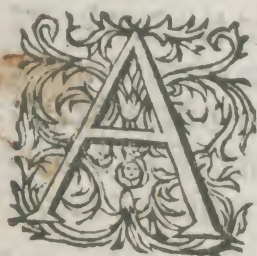
Declaratio eius perit

Extrakt geschoben we zehren auch viel die-
 schenken ihnen die besten und die besten Menschen
 zu. (1891)

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Extract ghetrocken wt sekeren zent-brief gheschreuen binnen der stadt van Caus den vi^{en}. dach Januarij/
xv^e. tnegentich.

Als aengaende van U. L. te schrijven eenighe
Nyeumaren / voorwaer ick en hebbe geen stoffe
ofte materie dan van alles goets / God zijns ghe-
loeft : Het bosch van Vincennes heeft sich by
compositie ofte verdrach ouergegeuen/by gebie-
ke van victaelgie. Van elders soo gatet al seer
wel voort: Maer want de reuolte seer groot is gheweest / so en
heeftet zijne Ma. niet wel doenlick geweest alle tlant te bren-
gen onder zijne gehoorzaamheyt/dan wel alomme dat lant/daer
zijnen legher is duertreckende / in twelck doende / soo heeft hy
eenen ongelooffelicken voortganck/ ghelijck als v.l. sult mogen
sien by het memorïael t'welck ick v.l. mede ouersende : Te we-
tene de specificatie vanden Steden en Casteelen die hy ingenom-
men heeft en die haer opgegeue hebben/ zedert zijne aftocht van
Diepe / Sulx / dat indien hy also voort gaet / met sodanighen
voorspoet/daer en is niet aen te twyfelē/hy en sal haest een eynde
hebben vanden ligueurs/ Niet teghenstaende dat de ligueurs/
op heden sdaechs draghen en vueren een Root cruys voor heur
velt-teecken/en dat de Spaignarts hebben Hazieres voor een
deel van heurluyder assurance / diemen henluyden is ghenen-
de voor heurlieder bystandt ende assistencie / Want men weet
wel/ dat den goeden puer en affectie onder den meestendeel van
henlieden seer begint te vercouwē/ besonder onder die van Pa-
rijs/aldaer men is roepende ouerluyt/teghens den Hertoghe di
Mayne/ om dieswille dat hy hem noyt verport en heeft/te wijle
dat de Coninck ghenomen heeft ende inneemt soo veel Steden
ende Casteelen.

De Predicanten en roepen oock niet so luyde als sy plegen te-
gens den Coninc/so als den Marschalck den heere van Byron
my verclaert heeft/dat de Coninck daer van wel onderricht is.

A ij

De

De Hertoghe du Mayne heeft gemist en een faulte gehad/in te weghe te brengen zekeren aenslach dien hy gemunt hadde op de stadt van Pontoise. Welck des Coninckx gheluck gheweest is/die welcke geschut en ghekeert heeft dat executie van dien gheenen voortganck gehad en heeft.

De tweehondert lansknachten / die verselschapten den heere van Chuet derwaerts treckende in Champaigne / hebben hen gevonden ghelogeert binnen de voorsteden : waer den de bystant hadde zijn entree voor hem ghenomen te doene / en also is de stadt behouden in d'leuen / De Sergant / die daenrichter was / is gheuangen gheworden.

Den President Brisson / heeft een seer schoone Harangue en relaes ghedaen int hof van Parlement van Parijs inde vergaderinge van alle de camerē / trachtende en tenderende tot Deysende henlyden voor ooghen houdende den crancken en armen staet vanden Parisianen. En daer na heeft hy noch gelijck verzoock gedaen int regard vande Magistraten : Alwaer alomine d'antwoorde ende sloet heeft geweest / Als datmē daer vā spreken soude metten Hertoghe du Mayne. Welcke men houdt ende estimeert / dat het anders niet geschiet en is / dan by welwetene vanden Hertoghe du Mayne / altoot wel te ghelouen is dat de President so stout niet en soude geweest hebbē sulcke propoosten voor te houden / ten waer by zijnen aduise ende consent.

Den heere van Chastillon is te Tours / om van daer te trecken in Languedoc / van waer hy niet wederkeeren en sal voor desen Paesschen / met eenen schoonen hoop volcx. En men seyt dat den Maerschalck van Montmorency al van oock met hem comen sal om te bedienen zijn Ampt en officie van Connestable.

Declaratie ende verclaringhe van den Steden ende Castelen / die de Coninck inghenomen heeft by fortse en geweld / ende oock by compositie / zedert dat den Hertoghe du Mayne betrocken is van voor Diepen.

Ende inden eersten.

De stadt van Peru.

De

De stadt van Apeucasteel/by verdrach ende compositie.

Al de voorstadt van Parijs op de zijde van Orlens heeft zijne Ma^r. met geweld ingenomen/tot groote schande en confusie vanden Hertoghe du Mayne. Ende nadien dat zijne Ma^r. de selue geplondert en ghepilleert hadde / so heeft hy de selue verlaten ende is van daer verrocken/ om elders te exploicteren/gheelijck hy oock ghedaen heeft.

Na zijn vertreck van voor Parijs/heeft zijne Ma^r. met geweld ingenomen de stadt van Estampes / en heeft niet verdrach het Casteel ingecregen / twelck deur zijn beuel is gantsch afgebrant ende vernielt gheworden.

De stadt van Juville in Beausse/ heeft haer ouergegeuen by compositie/ nae dien dat zy t' grof gheschut voor ooghen ghesien hadde n.

De stadt van Bonnibal heeft hem de sleutels boorgesonden.

De stadt van Vendosme is met force inghenomen / deur het Casteel/twelck beschoten en belooopen geweest heeft/ waer van de Gouverneur het verstant niet en heeft gehad om te tracteren oft parlementeren/noch oock t' courage / om hem te defenderen: Ende is onthooft gheweest mitsgaders een Hinrebroeder isser gehangen geweest met zijn cappe / ter cause van dat hy eenighe schandalose propoosten gepreect hadde vanden saligen Coninck lest ouerleden.

Item het casteel van Lauerdin/ wesende een stercke plaetse.

Item de stadt en t' casteel van Montoire die de sleutels boorgesocht hebben/wesende/deur de miserable plonderinge en pillagie der stadt van Vendosme/de welke drie dage gebuert heeft.

Item de stadt ende t' casteel van Loir.

De Stadt ende het Bisdum van Mans/zijn ooc ouergegaen by compositie en accoot/ nadien dat sy beschoten hadde geweest. En inder seluer stadt was commenderende den heer van Bouffluis / een bande principaelste hoofden van den ligueurs/met ij C. Edelmannen ende groote macht van soldaten. Hy heeft zijn vertreck genomn na Parijs / met eenige Edelmannen en soldaten/ende d'andere hebben den Coninck eedt gedaen.

A iij

Item

Item de stadt van Sable/ toebehoorende den Hertoghe van Guyse.

Item de stadt ende t'casteel van Mayne/ waer van d'opperste hoofden vanden ligueurs den naem bueren.

Item de stadt ende casteel van Gontier.

Item het casteel van Dzinbut/ wesende een plaetse vā groo-
ter inportancie / als ligghende op een passagie vander Riuere.

Item de stadt ende casteel van Beauge in Anjou.

Item de stadt de la flesche / oock ligghende in Anjou/ heb-
ben van ghelijcken de sleutels hoorghesonden.

Item de stadt ende casteel van Alanzon / heeft genoten van
ghelijcke composicie en accoort ghelijc als de stadt van Mans/
maer is het casteel beschoten gheweest / ende waer van d'ouer-
ste ende beuel-heere was ghenacmt Lacon / wten lande van
Berry: ende is van ghelijcken vertroocken na Parijs.

Item de stadt ende casteel van Anfroy / wesende een stercke
plaetse/ hebben hi oock ouergegeuen/ onder dobeyssancie van-
den Coninck / en dat by middele dat den Luytenant den Gou-
uerneur omgebracht hadde / deur het ophalen van zekere oude
querele ende schoztinghe.

De stadt van Argenton / heeft haer sleutels ghebracht.

Ende is zijne Ma^t. tehans tot Fallaize / disterende ende lig-
ghende van de stadt van Cans/ ontrent vij. mijlen.

De gheleghentheyt is goet/ ende besunder het casteel. Ende
den Heere van Byssacq is daer binnen/ met eenich ghetal van
Edellieden ende soldaten.

Men soude ghisteren begost hebben te beschieten de stadt en
het casteel met twelf stucken gheschuts/maer is de selue inghe-
nomen half met ghewelt/ ende met verdrach.

De Coninck sal binnen dese stadt comen/ ende zijnen leghe-
r oft armada sal trecken totten Bisschopdommen van Bayeux/
Apleux/ ende van Aurannes/ omme de selue te reduceren/ ende
oock te brengen onder zijn ghebiet ende onderdanicheyt.

De gheheel neder Normandie/ die welcke is haer seer wijs
ende breet extenderende / en waer van zijne Ma^t. is treckende

~*~*~

groote somme van penninghen.

De Coninck vertreckende nu van deser stadt / is ghegaen binden zijnen legher / ter plaetsen daer die wesen sal / om metten seluen te passeren deur Bretaignien / ende van daer na Anjou / en vandaer voort na Tours / om daer zijn entree te doene / en aldaer te houden eenighe forme van state / het welcke hy wtgestelt heeft tot halfmeerte / ten ware datter yet anders ondertusche ouer quame / twelc zijn voornemen soude mogen vanderen.

D'oorloghe is den Coninck drijvende alleenlick met zijn gesichte / sulcx dat indien hy zijn lijf coste verdeelen in veel plaetsen / hy soude veel beter zijn saken connen wtcrechten / want zijn presentie allomme van noode is / als verselschapt wesende met een onsprekelick geluck en voorspoet. Doc en heeft hy noyt yet aen gegrepen / hy en isser geluckelick te bouen gecomen / zedert dat hy is Coninck van Franchrijk / ghebruyckende in allen zijn affairen / een wterste delligentie : ja oock doende d'ampyt en officie van Capiteyn en soldaet / meer als van Coninck / twelck is in groote breele en stillicheyte houdende alle de goede lieden die by hem zijn / en dat deur het ontsich en oplicht dat sy hebbē tot zijnen persoon. Ter welcker oirsaken / is nootelic voorde weluaert van alle de Christenheyt / Godt wel hertelick te bidden / dat hy hem langhe wille ghesparen.

Ik hadde mijn pacquet gesloten / om tselue den meester van den schepe te leueren / ende is als doen ouer gecomen een poste / byengende tijdinghe / als dat ghister na middach ten vier uren . De stadt ende casteel van Fallaize is in ghenomen geweest / by assault / en dat met luttel resistencie / Sulcx is allet Godsalich geluck voorden Coninck / het welcke voordert veel meer zijn saken / dan oft het met verdrach geschiet ware . Want wie sal nu meer derue oft bestaen hem te resisteren ? gemerct dat dit Casteel (twelc d'Engelse liggende in Normandien noyt en hebbē connen in nemen) soo lichtelicken ingenomen is geweest / daer inne wesende den heere van Byzacq met ij. C. coralletten / en vij. C. voetvolcx / behaluen noch de Borghers / en en heeft de Coninck niet ghewilt dat men se ombrenghen soude.

A iiii

Andere

Andere nyeumaren, daerop corresponde-
rende / gheschreuen byden Heere d'Andorff.

Ick hebbe ghisteren nyeumaren ontfanghen van Can/ghe-
dateert vanden vij^{en}. Januarij 1590. Ick verseker my/
dat v.l. blijde wesen sal de selue te weten/ met alle de goe-
de vrienden derwaerts ouer/ Den welcken ick v bidde deelach-
tich daer van te maken.

De Coninc heeft ingenomē Mendosme/ Alenson/ Argenton/
Fallaise/ Ende die vanden lande van Laval / en vanden lande
vā Mayne/ hebben hem de sleutels toegedragen/ maer die van
Bayeux/ Fallaise en Mendosme / zijn niet gewelt ingenomen/
ende daer was binnen Fallaise den Graue van Byzacq / met
den Ridder Picquart/ die beyde zijn geuangen gheweest.

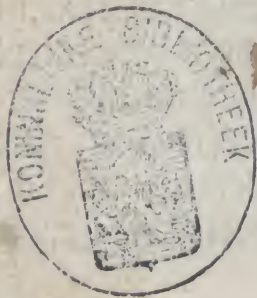
Dz Coninc heeft geschoncken aenden Graue van Sint Pol/
den Graue van Byzacq zijne geuangen. Daer is goede hope
dat door hem me Vrouwe vā Longueville wtgaē sal/ die welc-
ke gheuankelic is ligghende binnen Amiens / als wesende de
moeder vanden Graue van Sint Pol.

Den legher vanden Coninck treect op na Lyzeur.

Men houdt oock boortwaer dat die van Dijon hebben sich
op ghegheuen in handen vanden Coninck/ sulcx ende inder bue-
ghen/ dat alle saken sullen goeden boortganck hebben.

De Hertoghe van Mayne is binnen Parijs / en lijdt groote
pijne in zijn been/ men wilt segghen dat hy vergheuen is.

f f a f s.

le-

the
ny/
goe-
sch-

on/
nde
ban
ien/
met

ol/
ope
elc-
de

lich
ue-

ote